



Решения за
по-добър живот

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“



Европейски съюз
Кохезионен фонд

Дирекция „Кохезионна политика за околна среда“
ope@moew.government.bg

ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИТЕ ПО ПРИОРИТЕТНА ОС 1 НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2007-2013 г.“

София, ноември 2009

Съдържание

1. СТАТУС НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДИРЕКТИВА 91/271/ЕИО	3
1.1. Приоритети на политиката в сектор “Води”	3
1.2. Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”	4
1.3. Текущо състояние	5
1.4. Подбор на агломерациите, към които да бъдат насочени усилията на оперативната програма.....	6
1.5. Класиране на агломерациите.....	8
1.6. Определяне на агломерации за техническа помощ.....	14
2. ОПРЕДЕЛЯНЕ ОБХВАТА НА ПРОЕКТИТЕ.....	15
2.1. Основни принципи.....	15
2.2. Обхват, технически и финансови ограничения на проектите, които ще бъдат финансирани	17
3. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ.....	21
3.1. Вид на процедурата	21
3.2. Критерии за оценка на проектните предложения за строителство	23
3.3. Процедура и критерии за предоставяне на техническа помощ	25
СЛЕДВАЩИ СЪПЪРЖАЩИ/ НЕОБХОДИМИ ПРОМЕНИ	28
ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ.....	29
ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	30

Списък на таблиците

Таблица 1: Обобщена информация за степента на изпълнение на Директива 91/271/ЕИО.....	5
Таблица 2: Необходими средства за постигане на изискванията на Директива 91/271/ЕИО.....	6
Таблица 3: Действия по ПСОВ по проекти в процес на изпълнение финансирани по ОПОС и по програма ИСПА	7
Таблица 4: Обобщена информация за ПСОВ в агломерациите по групи въз основа броя е.ж.....	8
Таблица 5: Приоритетни агломерации	11
Таблица 6: Критерии за оценка на проектите	23
Таблица 7: Критерии за оценка на проекти за техническа помощ	26

1. СТАТУС НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДИРЕКТИВА 91/271/ЕИО

1.1. Приоритети на политиката в сектор “Води”

Директива 91/271/ЕИО относно пречистване на отпадъчните води от населени места задължава държавите членки:

- да изградят канализационни мрежи във всички агломерации с над 2 000 е.ж.;
- да осигурят биологично пречистване на отпадъчните води от канализационните мрежи на всички агломерации с над 2 000 е.ж. преди тяхното заустване във воден обект ;
- да осигурят по-строго пречистване на отпадъчните води от канализационните мрежи на всички агломерации с над 10 000 е.ж., които заустват в чувствителни зони;
- да осигурят “подходящо” пречистване на отпадъчните води от канализационните мрежи на всички агломерации с по-малко от 2 000 е.ж.
- градските пречиствателни станции за отпадъчни води да се проектират, изградят, експлоатират и поддържат по начин, осигуряващ необходимата степен на пречистване.

В предприєдинителния процес са договорени следните преходни периоди за прилагане на изискванията на Директивата:

- за изграждане на канализационни мрежи и осигуряване на биологично или по-строго пречистване на отпадъчните води от агломерации с над 10 000 е. ж., не по-късно от 31 декември 2010 г.;
- за изграждане на канализационни мрежи и осигуряване на биологично пречистване на отпадъчните води от агломерации между 2 000 и 10 000 е. ж., не по-късно от 31 декември 2014 г.;

Не са договорени преходни периоди за агломерации с по-малко от 2 000 е. ж. Съгласно разпоредбите на Директивата, изграждането на канализационна мрежа не е задължително за агломерации с по-малко от 2 000 е. ж. За тези агломерации може да се изследват вариантни решения и да се избере технико-икономически най-изгодното решение за събиране и пречистване на отпадъчните води, без непременно това да е чрез изграждане на централизирана канализационна мрежа и ГПСОВ. Още повече централизираното събиране и пречистване на отпадъчните води в населени места, където гъстотата на населението е много голяма, създава прекомерно високи разходи за населението както за изграждане, така и за експлоатация. Поради това за населени места под 2 000 е.ж. или рядко населени квартали на градове следва да се разгледат възможностите за организиране на пречистване в модулни съоръжения или намиране на индивидуални решения, включително чрез ползване на миодерни технологии. Когато обаче канализационната мрежа е вече изградена, преди заустването на градските отпадъчни води, те трябва да бъдат подложени на “подходящо” пречистване.

Главната цел на политиката в сектор “води” и на приоритетна ос 1 на оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” (ОПОС) е опазване на водните ресурси. По конкретно от гледна точка на Директива 91/271/ЕИО мерките следва да имат за цел подобряване на качеството на водните ресурси, чрез пречистване на отпадъчните води

от населени места. В тази връзка финансирането по оперативната програма трябва на първо място да спомогне за осигуряването на **пречистване на отпадъчните води, които вече са събрани в канализационни мрежи и които към момента се заустват без съответното пречистване.**

Предвид договорените преходни периоди, както и постигането най-големи ползи за околната среда (т.е. намаляване на замърсяване), най-приоритетно е постигането на съответствие с изискванията на Директивата за агломерациите с **над 10 000 е. ж., в които няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води и съответно за 100% от отпадъчните води не е осигурено адекватно пречистване (вкл. е необходимо изграждане на канализационна мрежа).**

1.2. Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”

Към настоящия момент по приоритетна ос 1 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 е.ж. и в населени места с под 2000 е.ж., попадащи в градски агломерационни ареали” на ОПОС са обявени четири процедури за конкурентен подбор по смисъла на чл. 12, ал. 5 от Постановление № 121 от 31 май 2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по програма ФАР на Европейския съюз (ПМС121/2007):

- BG161PO005/08/1.30/01/01 „Техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти по приоритетна ос 1 на ОПОС”;
- BG161PO005/08/1.10/01/02 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води”;
- BG161PO005/08/1.11/01/04 “Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации с над 10 000 е.ж.” и
- BG161PO005/08/1.12/01/07 “Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации от 2 000 до 10 000 е.ж.”.

В отговор на полученото на 23.02.2009 г. писмо от Генерална дирекция „Регионална политика” на Европейската комисия да не се подписват нови договори за проекти във водния сектор, финансирани по приоритетна ос 1 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 е.ж. и в населени места с под 2000 е.ж., попадащи в градски агломерационни ареали” на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”, докато не се намерят решения по основните въпроси, свързани с планирането, собствеността, оперирането и ценообразуването във ВиК сектора, бе разработена единна национална позиция на правителството на Република България по принципите на управление на сектор “Водоснабдяване и канализация”.

Заложените в националната позиция решения по отношение на собствеността, управлението, планирането на изграждането и оперирането на водоснабдителните и канализационните системи, мрежи и съоръжения, се осъществяват чрез въвеждане на необходимите изменения в законодателната рамка, по-конкретно Закона за водите. В отговор на положените усилия за постигане на единна национална позиция и предприемане на законодателни изменения във водния сектор, с писмо от 14.04.2009 г. от ГД „Регионална политика” на ЕК бе подновено подписването на договори във водния сектор.

През м. юли процедури BG161PO005/08/1.11/01/04 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации с над 10 000 е.ж.” и BG161PO005/08/1.12/01/07 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации от 2 000 до 10 000 е.ж.” бяха прекратени поради необходимост от изменение на критериите и възприемане на нов подход при подготовката и оценката на проектните предложения.

1.3. Текущо състояние

Във връзка с докладването по Директива 91/271/ЕИО се актуализираха данните за агломерациите на територията на Република България, както и инвестиционните нужди във връзка с постигането на съответствие с Директивата. Събрана беше актуална информация по отношение на:

- степен на изграденост на канализационни мрежи;
- степен на пречистване на отпадъчни води.

Докладът беше представен на 30 юни 2009 г. Съгласно актуализираните данни към момента на територията на България има 928 агломерации, за които трябва да бъде изградена канализационна мрежа и/или осигурено пречистване съгласно изискванията на Директивата. От тях:

- 124 са с над 10 000 е.ж., за които изискванията на Директивата трябва да бъдат постигнати не по-късно от 31 декември 2010 г.;
- 411 са между 2 000 и 10 000 е. ж., за които изискванията трябва да бъдат постигнати не по-късно от 31 декември 2014 г.; и
- 393 са с по-малко от 2 000 е. ж., за които към момента следва да бъдат изпълнени изискванията на Директивата

Информацията относно нуждите на тези агломерации във връзка с постигането на изискванията на Директива 91/271/ЕИО са обобщени в Таблица 1.

Таблица 1: Обобщена информация за степента на изпълнение на Директива 91/271/ЕИО

Вид агломерации	Общ брой	С ПСОВ, в съотв. с Директивата	Зауства в ПСОВ, която се нуждае от РРМ или доизграждане		Без ПСОВ	Средна изграденост на мрежата	Агломерации с по-малко от средната изграденост
			Механично, вторично или друго (където е необходимо)	само друго (N, P)			
	Бр.	Бр.	Бр.	Бр.	Бр.	%*	Бр.
С над 10 000 е. ж.	124	8	11	35	70	75,72%	40
Между 2 000 и 10 000 е. ж.	411	22	9	Н/П	380	37,65%	259
С по-малко от 2 000 е. ж.	393	9	2	Н/П	382	47,09%	205
ОБЩО	928	39	22	35	832		

Забележки: * Общият процент на обхванатите от канализация е. жители в тези агломерации спрямо общия брой е. жители.

Индикативният размер на инвестициите, необходими за постигане на пълно съответствие с изискванията на Директивата за всички агломерации, се равнява на 3 523,45 млн. евро. Таблица 2 представя информацията по вид агломерация.

Таблица 2: Необходими средства за постигане на изискванията на Директива 91/271/ЕИО

Вид агломерации	За доизграждане на мрежата	За съоръжения за пречистване	ОБЩО
	млн. евро	млн. евро	млн. евро
Над 10 000 е. ж.	444,59	628,60	1 073,19
Между 2 000 и 10 000 е. ж.	1 465,70	551,54	2 017,24
Под 2 000 е. ж.	265,25	167,77	433,02
ОБЩО	2 175,54	1 347,91	3 523,45

Както е видно от Таблица 2, финансовите средства по Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.” не са достатъчни за да се постигне пълно съответствие с изискванията на Директивата.

1.4. Подбор на агломерациите, към които да бъдат насочени усилията на оперативната програма

Целта е да се постигнат максимални екологични ползи с минимални средства. В допълнение настоящата методология има за цел да гарантира финансирането на минимално необходимите инвестиции, които да допринесат за постигане на изискванията на Директивата, без те да противоречат на бъдещите генерални планове.

На първо място следва да се отбележи, че предвид кратките срокове за изпълнение на изискванията по отношение на агломерации над 10 000 е. ж., проекти за тях ще бъдат подготвяни, разглеждани и финансирани с приоритет. В случай, че останат налични средства по оперативната програма могат да бъдат разгледани 411-те агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж. и онези от 393-те агломерации с по-малко от 2 000 е.ж., включени в актуализирания списък на агломерациите, които попадат в обхвата на ОПОС (т.е. в Приложение 7 на ОПОС – общо 55 агломерации). В по-нататъшния анализ под внимание ще бъдат взети само 124-те агломерации с над 10 000 е. ж..

На второ място следва да се отразят инвестициите, които се изпълняват в момента по отношение на агломерациите. Състоянието в сектора е динамично, тъй като дори в момента се изпълняват проекти с финансиране от републиканския бюджет, ИСПА, ОПОС или други източници. Таблица 3 по-долу обобщава информацията за действията, предвидени по отношение на ПСОВ по проекти в процес на изпълнение, финансирани по процедура BG161PO005/08/1.10/01/02 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води” по ОПОС и по програма ИСПА;

Таблица 3: Действия по ПСОВ по проекти в процес на изпълнение финансирани по ОПОС и по програма ИСПА

Вид агломерации	ИСПА	Одобрени проекти по ОПОС		
	Изграждане на нови ПСОВ	изграждане на нови ПСОВ	доизграждане на ПСОВ	РРМ на ПСОВ
Над 10 000 е. ж.	10	3	1	3
Между 2 000 и 10 000 е. ж.	н/п	5	н/п	1
Под 2 000 е. ж.	н/п	1	н/п	н/п
ОБЩО	10	9	1	4

Забележки:

* Възможно е този брой да се промени в случай, че бъдат прекратени част от сключените договори.

На трето място следва да се отбележи, че в момента в процес на подготовка се намират много инвестиционни проекти. Предоставят се финансови средства както по програма ИСПА, така и по ОПОС за техническа помощ за подготовка на проекти, като същевременно част от бенефициентите са подготвили проекти и със собствени средства.

Ще бъдат предприети мерки обхватът на тези проектни предложения да бъде съобразен с изискванията на настоящия подход и ограничителните параметри, които предстои да бъдат въведени и които ще станат част от поканите за кандидатстване. За целта в началото на 2010 г. ще започне активен диалог с бенефициентите, чиито проекти за агломерации над 10 000 е.ж. се намират в напреднал етап на подготовка – включително:

- проектни предложения за инвестиционни проекти в 10 агломерации (Пловдив, Перник, Видин, Добрич, Ямбол, Велико Търново, Кърджали, Асеновград, Гоце Делчев и Банско), които се изготвят по програма ИСПА;
- проектни предложения за 50 агломерации над 10 000 е. ж., които се изготвят по проекти, финансирани по процедура BG161PO005/08/1.30/01/01 „Техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти по приоритетна ос 1 на ОПОС”;
- проектни предложения, подадени по процедура BG161PO005/08/1.11/01/04 “Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации с над 10 000 е.ж.” – общо 54 броя.

От направения анализ въз основа на посочените по-горе фактори може да се заключи, че критична се очертава групата на агломерациите от 10 000 до 50 000 е. ж., тъй като 2/3 от тях нямат изградени пречиствателни станции и не се изграждат в момента. Следва да се отбележи, че усилията на програма ИСПА до сега са били насочени към изграждане на пречиствателни станции и канализация в по-големите агломерации, което обяснява и факта, че във всички агломерации над 100 000 е. ж. има ПСОВ или такава се изгражда в момента.

Подобен е случаят и с агломерациите от 50 000 до 100 000 е. ж. където само 7 от общо 23 агломерации нямат ПСОВ и такава не се изгражда към настоящия момент.

Таблица 4 по-долу представя обобщена информацията за състоянието по видове агломерации.

Таблица 4: Обобщена информация за ПСОВ в агломерациите по групи въз основа броя е.ж.

№	ВИД АГЛОМЕРАЦИЯ	ОБЩ БРОЙ	ОТ ТЯХ БЕЗ ПСОВ В МОМЕНТА	ИЗГРАЖДА СЕ ПСОВ (ИСПА, ОПОС, ПУДООС)	АГЛОМЕРАЦИИ, КОИТО ЩЕ БЪДАТ БЕЗ ПСОВ СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ТЕКУЩИ ПРОЕКТИ
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(4)-(5)
1	Над 100 000 е. ж.	17	2	2	0
2	Между 50 000 и 100 000 е. ж.	23	13	6	7
3	Между 10 000 и 50 000 е. ж.	84	55	5	50
4	Между 2 000 и 10 000 е. ж.	411	380	5	375
5	С по-малко от 2 000 е. ж. в обхвата на ОПОС	55	54		54
6	С по-малко от 2 000 е. ж. извън обхвата на ОПОС	338	328	-	328
	ОБЩО	928	832	18	814

1.5. Класиране на агломерациите

За да се групират обективно 124-те агломерации над 10 000 е.ж., към тях се прилагат следните критерии: брой еквивалент жители, икономическа ефективност и наличие на ПСОВ съгласно описаната по-долу методология. Целта е да се фокусират действията върху най-приоритетните агломерации и да се улесни обработката в по-нататъшния процес на набиране на информация и подготовка на проектите.

Методика за определяне на оценките по всеки от критериите

1. Оценка по броя на еквивалентните жители

Максималният брой точки, които може да получи агломерацията по този критерий, е **100 т**. Тъй като най-големият брой агломерации са между 10 000 и 50 000 е.ж., а също така и за да се избегне изкривяване на оценката поради крайности, настоящата методология предвижда всички агломерации над 50 000 е.ж. да получат максималния брой точки. Оценката на останалите агломерации се изчислява по следната формула:

$$V_{pe} = (PE * 100) / 50\ 000$$

Където:

- **V_{pe}** - е точковата оценка по броя на е.ж.;
- **PE** - е броя на е.ж. в оценяваната агломерация, съгласно данните докладвани към 30 юни 2009 г.

2. Оценка на икономическата ефективност

Съгласно европейското законодателство финансирането от Структурните и Кохезионния фонд не трябва да замества, а да допълва средствата и усилията на националните институции за постигане на определени задачи. В тази връзка, за да бъдат използвани публични средства за финансиране на определен проект, той трябва да докаже, че ползите от него са по-големи от алтернативното използване на същия финансов ресурс за друга инвестиция или проект в сектора. **За целта този критерий оценява съотношението на необходимите инвестиционни разходи за съответната агломерация спрямо е.ж. в нея. Приоритет ще се даде на агломерации, които постигат максимални ползи с минимум средства (т.е. без прекомерно високи разходи).**

С цел извършването на тази оценка следва да се определи индикативният размер на необходимите инвестиции. Тъй като към настоящия момент няма изготвени проекти за всички агломерации, които да дават точни и сравними данни, и за да се осигури равно третиране, индикативният размер на безвъзмездната финансова помощ за всеки един проект за агломерация над 10 000 е.ж. е определен въз основа на оценката за необходимите финансови средства за постигане на изискванията на Директивата, посочени в прилагашата програма по Директива 91/271/ЕИО, съгласно актуализираните данни от подадени на 30 юни 2009 г.

Към тази стойност са добавени средства за реконструкция на 10% от съществуващата мрежа, изчислени по същия начин като изграждането на нова мрежа. Към общата стойност се добавят 10% за техническа помощ. Тези стойности се основават на обобщени данни въз основа на необходимия капацитет на ПСОВ и км. необходима мрежа. Те не отчитат конкретните особености на обекта, площадката или релефа, нито допълнителни разходи, необходими за изпълнението на проекта, като закупуване на земя, техническа помощ или довеждаща инфраструктура. Същевременно в посочените стойности не са включени разходи за водоснабдяване там, където е необходима, и не е включен ДДС.

За 4 агломерации (Враца, Габрово, Смолян и Белослав) не са предвидени средства, тъй като с изпълняваните в момент проекти в тях ще се постигне близо 100% съответствие. В случай, че в последствие се установи необходимост, това решение може да бъде преразгледано.

Въз основа на изложените допускания, необходимият финансов ресурс за агломерации над 10 000 е.ж. се определя на близо **1 146,7 млн. евро**. Оперативната програма далеч не е достатъчна да покрие тези разходи. Ето защо се анализират възможностите за допълнително финансиране на проекти в ВиК сектора. Същевременно при допълнителния анализ на всеки от проектите или изпълнението на проектите (в резултат от обществените поръчки) е възможно да се реализират

икономии. Ежегодно разпределението на финансовия ресурс по приоритетна ос 1 ще бъде преразглеждано с цел неговото осъвременяване.

Размерът на техническа помощ, която може да бъде предоставена на бенефициента за подготовка на проекта се определя от 3 до 5% от индикативната стойност на необходимото финансиране за инвестиционния проект.

Въз основа на определения по описания начин индикативен размер на инвестиционните разходи се определя оценката за икономическа ефективност. Максималният брой точки, които може да получи агломерацията по този критерий, е **100 т.** Всички агломерации, за които размера на инвестиционните разходи на е.ж. не надвишава **300 евро**¹, получават максимална оценка. Оценката на останалите се изчислява по следния начин:

$$Vee = (300*100) / cost/PE$$

Където:

- **Vee** е точковата оценка за икономическа ефективност;
- **Cost/PE** е съотношението инвестиционна стойност спрямо е.ж. за оценяваната агломерация;

3. Оценка за наличие на ПСОВ

Необходимо е с приоритет да бъдат изградени пречиствателни станции, които да пречистват канализационните води, вече обхванати от канализационни мрежи. За целта се въвежда критерий, чрез който да могат да се приоритизират агломерациите по този признак.

Максималният брой точки, които може да получи агломерацията по този критерий (**Vtp**), е **100 т.** Информацията за наличието на ПСОВ се базира на предоставената на 30 юни 2009 г. в Европейската комисия информация за изпълнението на Директива 91/271/ЕИО и информация за проекти, които се изпълняват в момента.

100 т. – за агломерации, които нямат пречиствателни станции и такава не се изгражда в момента или имат само механично стъпало;

60 т. – за агломерации, които имат ПСОВ, но тя се нуждае от реконструкция и модернизация;

0 т. – за агломерации, които съгласно докладването не се нуждаят от действия по ПСОВ.

4. Комплексна оценка

Окончателната оценка се изчислява по следната формула:

$$V = Vpe*0,3 + Vee*0,2 + Vtp*0,5, \text{ където:}$$

- **V** е комплексната оценка на агломерацията

¹ Въпреки препоръката на ЕК стойността на проекта да бъде не по-голяма от 500 евро в настоящата методология за приоритизация се използва 300 евро, тъй като използваната индикативна инвестиционна стойност за агломерациите се основава на обобщени данни и изчисления.

- **V_{pe}** е оценката по брой е.ж.;
- **V_{ee}** е оценката на икономическата ефективност;
- **V_{tp}** е оценката за наличие на ПСОВ;

Тежестите за всеки един от критериите са определени въз основа на следните допускания: от гледна точка на оперативната програма е най-важно да се подкрепят проекти със съществени екологични ползи, обхващащи възможно по-голям брой екв.ж. и които предвиждат изграждане на ПСОВ в агломерации над 10 000 екв.ж., където такива съоръжения липсват. Ето защо тези два критерия са с по-голяма тежест. Критерият за икономическа ефективност към настоящия момент се основава на данни, които са обобщени и не отразяват конкретиката на проектите. Поради неговата по-малка сигурност той следва да получи и по-малка тежест. Броят на е.ж. определя екологичните ползи, но същевременно всички агломерации над 10 000 е.ж. трябва да постигнат съответствие до 31 декември 2010 г. Затова и този критерий получава по-малка тежест.

Таблица 5: Приоритетни агломерации

№	Име на агломерацията	Е.ж.	Индикативна стойност без ДС	Оценка (V _{pe})	Оценка (V _{ee})	Оценка (V _{tp})	Комплексна оценка (V)
1	Ямбол	93 962	25 808 904,00	100	100	100,00	100,00
2	Кърджали	82 313	22 608 608,00	100	100	100,00	100,00
3	Силистра	63 000	15 438 280,00	100	100	100,00	100,00
4	Видин	61 922	15 408 096,00	100	100	100,00	100,00
5	Свищов	53 570	13 254 956,00	100	100	100,00	100,00
6	Петрич	45 020	11 401 280,00	90	100	100,00	97,01
7	Асеновград	77 190	31 141 308,00	100	74	100,00	94,87
8	Сандански	40 323	11 958 804,00	81	100	100,00	94,19
9	Дулово	35 000	8 214 800,00	70	100	100,00	91,00
10	Пещера	34 882	8 691 452,00	70	100	100,00	90,93
11	Айтос	33 481	8 117 164,00	67	100	100,00	90,09
12	Ботевград	33 110	6 032 840,00	66	100	100,00	89,87
13	Първомай	36 710	13 194 192,00	73	83	100,00	88,72
14	Гоце Делчев	30 185	6 773 140,00	60	100	100,00	88,11
15	Панагюрище	30 000	8 305 000,00	60	100	100,00	88,00
16	Велинград	29 000	9 266 400,00	58	94	100,00	86,18
17	Берковица	25 206	7 477 140,00	50	100	100,00	85,12
18	Червен бряг	24 140	7 126 944,00	48	100	100,00	84,48
19	Лом	40 347	25 106 576,00	81	48	100,00	83,85
20	Чирпан	25 000	8 184 000,00	50	92	100,00	83,33
21	Исперих	30 000	11 838 200,00	60	76	100,00	83,21
22	Карнобат	22 962	7 146 304,00	46	96	100,00	83,06
23	Провадия	21 542	4 479 572,30	43	100	100,00	82,93
24	Павликени	20 000	5 319 160,00	40	100	100,00	82,00
25	Нови пазар	20 403	6 656 056,00	41	92	100,00	80,63
26	Пловдив	551 488	47 435 916,00	100	100	60,00	80,00

№	Име на агломерацията	Е.ж.	Индикативна стойност без ДС	Оценка (Vpe)	Оценка (Vee)	Оценка (Vtp)	Комплексна оценка (V)
27	Пазарджик	259 999	17 775 956,00	100	100	60,00	80,00
28	Несебър-Равда - Слънчев бряг	195 000	11 208 076,00	100	100	60,00	80,00
29	Плевен	183 224	20 401 744,00	100	100	60,00	80,00
30	Шумен	151 841	28 832 573,88	100	100	60,00	80,00
31	Перник	120 882	15 033 128,00	100	100	60,00	80,00
32	Приморско-Китен	120 214	5 152 928,00	100	100	60,00	80,00
33	Велико Търново	112 500	12 028 500,00	100	100	60,00	80,00
34	Монтана	98 617	24 950 376,00	100	100	60,00	80,00
35	Казанлък	90 000	6 732 000,00	100	100	60,00	80,00
36	Благоевград	87 520	6 534 836,00	100	100	60,00	80,00
37	Ловеч	85 667	22 246 400,00	100	100	60,00	80,00
38	Разград	78 300	11 499 532,00	100	100	60,00	80,00
39	Поморие	72 000	4 466 000,00	100	100	60,00	80,00
40	Кюстендил	70 688	2 954 776,00	100	100	60,00	80,00
41	Нова Загора	70 156	4 622 244,00	100	100	60,00	80,00
42	Дупница	64 314	6 387 348,00	100	100	60,00	80,00
43	Търговище	62 460	6 879 144,80	100	100	60,00	80,00
44	Севлиево	54 000	13 554 200,00	100	100	60,00	80,00
45	Карлово	50 217	13 703 096,00	100	100	60,00	80,00
46	Кв. Долно езеро	16 213	4 554 000,00	32	100	100,00	79,73
47	Кв. Кремиковци	48 696	14 561 140,00	97	100	60,00	79,22
48	Мездра	19 349	7 315 704,00	39	79	100,00	77,48
49	Стражица	10 000	2 838 000,00	20	100	100,00	76,00
50	Черноморец	15 183	5 593 104,00	30	81	100,00	75,40
51	Раковски	29 604	23 503 524,00	59	38	100,00	75,32
52	Харманли	30 195	26 103 000,00	60	35	100,00	75,06
53	Кв. Сарафово	14 283	5 271 904,00	29	81	100,00	74,83
54	Ахтопол	14 000	5 170 176,00	28	81	100,00	74,65
55	Свиленград	22 000	11 811 800,00	44	56	100,00	74,38
56	Елхово	13 015	4 797 320,00	26	81	100,00	74,09
57	Септември	15 500	6 397 600,00	31	73	100,00	73,84
58	Белене	15 033	6 217 640,00	30	73	100,00	73,53
59	Тутракан	15 558	6 586 536,00	31	71	100,00	73,51
60	Бяла Слатина	17 620	8 321 984,00	35	64	100,00	73,28
61	Стамболийски	18 651	9 266 048,00	37	60	100,00	73,27
62	Левски	15 000	6 534 000,00	30	69	100,00	72,77
63	Попово	37 717	10 881 376,00	75	100	60,00	72,63
64	Ракитово	10 200	3 893 648,00	20	79	100,00	71,84
65	Момчилград	11 422	4 573 888,00	23	75	100,00	71,84
66	Гълъбово	12 972	5 821 288,00	26	67	100,00	71,15

№	Име на агломерацията	Е.ж.	Индикативна стойност без ДС	Оценка (Vpe)	Оценка (Vee)	Оценка (Vtp)	Комплексна оценка (V)
67	Бяла	15 000	7 411 800,00	30	61	100,00	71,14
68	Омуртаг	11 418	4 875 288,00	23	70	100,00	70,90
69	Банско	11 493	4 962 672,00	23	69	100,00	70,79
70	Костинброд	17 500	11 061 688,00	35	47	100,00	69,99
71	Трявна	14 000	7 557 000,00	28	56	100,00	69,52
72	Нови Искър	20 168	16 324 000,00	40	37	100,00	69,51
73	Тетевен	19 000	14 398 472,00	38	40	100,00	69,32
74	Луковит	16 148	10 804 376,00	32	45	100,00	68,66
75	Созопол	30 000	4 319 040,00	60	100	60,00	68,00
76	Бяла-Обзор	30 000	4 291 936,00	60	100	60,00	68,00
77	Дряново	11 712	7 266 600,00	23	48	100,00	66,70
78	Елин пелин	14 000	10 158 016,00	28	41	100,00	66,67
79	Кубрат	13 153	9 779 000,00	26	40	100,00	65,96
80	Кнежа	15 000	14 315 400,00	30	31	100,00	65,29
81	Царево	25 000	1 639 000,00	50	100	60,00	65,00
82	Пирдоп	10 960	8 887 120,00	22	37	100,00	63,98
83	Баня	11 444	10 065 792,00	23	34	100,00	63,69
84	Кричим	10 668	9 320 696,00	21	34	100,00	63,27
85	Радомир	21 621	3 687 068,00	43	100	60,00	62,97
86	Ихтиман	17 520	2 531 672,00	35	100	60,00	60,51
87	Раднево	16 500	1 870 000,00	33	100	60,00	59,90
88	Средец	14 646	2 167 000,00	29	100	60,00	58,79
89	К.к. Златни пясъци	14 000	3 801 600,00	28	100	60,00	58,40
90	К.к. Албена	13 500	1 529 000,00	27	100	60,00	58,10
91	Девня	12 707	2 855 336,00	25	100	60,00	57,62
92	Велики Преслав	19 115	7 192 416,00	38	80	60,00	57,41
93	К.к. Камчия	11 000	1 689 600,00	22	100	60,00	56,60
94	Козлодуй	22 550	10 363 276,00	45	65	60,00	56,59
95	Долни чифлик	10 448	1 183 424,00	21	100	60,00	56,27
96	Етрополе	17 213	7 934 344,00	34	65	60,00	53,34
97	Каварна	17 382	9 019 296,00	35	58	60,00	51,99
98	София	2 037 000	14 135 000,00	100	100	0,00	50,00
99	Варна	450 000	26 554 000,00	100	100	0,00	50,00
100	Бургас	289 974	8 238 956,00	100	100	0,00	50,00
101	Сливен	250 429	12 920 952,00	100	100	0,00	50,00
102	Русе	240 000	14 671 800,00	100	100	0,00	50,00
103	Стара Загора	219 300	15 878 280,00	100	100	0,00	50,00
104	Добрич	150 569	7 933 284,92	100	100	0,00	50,00
105	Хасково	98 667	8 738 708,00	100	100	0,00	50,00
106	Кв. Меден рудник	90 000	4 723 400,00	100	100	0,00	50,00

№	Име на агломерацията	Е.ж.	Индикативна стойност без ДС	Оценка (Vpe)	Оценка (Vee)	Оценка (Vtp)	Комплексна оценка (V)
107	Г. Оряховица- Д. Оряховица- Лясковец	77 000	3 388 000,00	100	100	0,00	50,00
108	Балчик	70 000	4 481 400,00	100	100	0,00	50,00
109	Димитровград	57 000	3 567 520,00	100	100	0,00	50,00
110	Кв. Аспарухово	48 406	4 292 860,00	97	100	0,00	49,04
111	Аксаково	12 743	10 249 272,00	25	37	60,00	45,11
112	Самоков	41 000	2 409 000,00	82	100	0,00	44,60
113	Троян	38 416	5 450 148,00	77	100	0,00	43,05
114	Хисаря	24 192	4 282 168,00	48	100	0,00	34,52
115	Разлог	19 000	1 858 560,00	38	100	0,00	31,40
116	Сопот	13 610	1 295 712,00	27	100	0,00	28,17
117	Вършец	10 900	2 431 176,00	22	100	0,00	26,54
118	Своге	11 192	3 636 424,00	22	92	0,00	25,18
119	Генерал Тошево	12 239	5 460 576,00	24	67	0,00	20,79
120	Тервел	11 000	5 445 000,00	22	61	0,00	18,72
121	Смолян	39 902	0,00	80	N/A	60,00	Н/П
122	Габрово	117 698	0,00	100	N/A	0,00	Н/П
123	Враца	117 416	0,00	100	N/A	0,00	Н/П
124	Белослав	11 920	0,00	24	N/A	0,00	Н/П

1 146 665 755,90

1.6. Определяне на агломерации за техническа помощ

Тъй като проектите на приоритетните агломерации от Таблица 5 са в различна степен на готовност, като голяма част от тях нямат никаква подготовка, ще се извършва поэтапен преглед на проектите по отношение на тяхната готовност и ще се подпомага процеса на подготовката им по реда на класирането им в Таблица 5. На тези от тях, които: 1) нямат никаква проектна готовност, 2) се нуждаят от допълнителна подготовка или модификация на изготвен инвестиционен проект, поради установени несъответствия в техническите или финансовите параметри с настоящия механизъм, включително принципа на стратегическите инвестиции, ще бъде предоставяна техническа помощ от оперативната програма по опростена процедура на директно предоставяне и за подготовката на проект с точно определен обхват.

Същевременно, проектите представени по прекратената процедура BG161PO005/08/1.11/01/04 "Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации с над 10 000 е.ж." ще бъдат прегледани за съответствие с настоящия подход. Заедно с бенефициентите ще бъде уточнен обхвата на проектите и необходимите мерки за постигане пълна проектна готовност.

Предвижда се размерът на предоставяната техническа помощ да не надхвърля 3% от индикативната стойност на необходимите инвестиции за строителство за съответните проекти.

2. ОПРЕДЕЛЯНЕ ОБХВАТА НА ПРОЕКТИТЕ

2.1. Основни принципи

1. Принципът на стратегическите инвестиции и решения (*no regret solution principle*):

Измененията на принципите и условията за управление на ВиК сектора са въведени със Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (*обн. ДВ. бр. 47 от 23 юни 2009 г.*), уреждащ собствеността, управлението, планирането, изграждането и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи, мрежи и съоръжения. Съгласно чл. 198и от Закона за водите (*обн. ДВ. бр. 67 от 27 юли 1999 г., последно изм. ДВ. бр. 47 от 23 юни 2009 г.*), планирането и развитието на ВиК системите и съоръженията се извършва чрез регионални генерални планове и генерални планове за агломерации над 10 000 е.ж. Изграждането на самите системи се възлага от държавата или общината в съответствие с приетите генерални планове и инвестиционните програми, включени в тях.

Към настоящия момент генералните планове не са приети и съгласно § 37 от Закона за изменение и допълнение на Закона за водите те трябва да бъдат изготвени и приети в срок до две години от влизането в сила на измененията в Закона за водите, а инвестиционните програми към тях – в срок от три години. Наличието на такива генерални планове и инвестиционни програми ще улесни значително определянето на проекти в сектор „води”, които трябва да бъдат финансирани. С цел гарантиране на ефективното разходване на публични средства, включително европейски такива, до разработването и приемането на генералните планове и инвестиционните програми, е необходимо при подбора на проекти да се възприеме принципа на стратегическите инвестиции и решения (*no regret solution principle*), което ще позволи да бъдат финансирани проекти и решения, които са безусловно належащи и ще имат най-значима полза.

До голяма степен това означава финансираните инвестиции да се сведат до минимално необходимите, така че да се изпълняват изискванията на Директивата, без обаче да противоречат на евентуални бъдещи решения по отношение на цялостното проектиране на необходимите мерки във ВиК сектора. В този смисъл обхватът на проектите ще бъде ограничен до изграждане на ПСОВ, необходими колектори и канализационна мрежа.

Същевременно на различни етапи от настоящия механизъм е предвидено да се следи, че представените за финансиране инвестиционни проекти при подготовката и проектирането на съоръженията (най-вече пречиствателните съоръжения) са отчели всички технически възможности, приложими за съответната агломерация, и че избраната опция е най-подходяща от регионална и от икономическа гледна точка.

Предвижда се по настоящия подход до 2012 г. да бъдат договорени средства в размер на около 600 млн. евро. По този начин, след разработването на генералните планове, ще бъде възможно част от спешните мерки, предвидени в тях, да бъдат финансирани със средства от ОПОС. В случай на забавяне на разработването на генералните планове, средствата по ОПОС ще продължат да се разходват съгласно настоящия подход.

2. Въвеждане на изисквания за икономическа ефективност на проектите:

Съгласно европейското законодателство финансирането от Структурните и Кохезионния фонд не трябва да замества, а да допълва средствата и усилията на националните институции за постигане на определени задачи. В тази връзка, за да бъдат използвани публични средства за финансиране на определен проект, той трябва да докаже, че ползите от него са по-големи от алтернативното използване на същия финансов ресурс за друга инвестиция или проект в сектора. Ето защо е необходимо въвеждането на показатели за икономическа ефективност, по които да бъдат оценявани подаваните проектни предложения.

Те ще бъдат определени както по отношение на общата стойност на инвестицията спрямо постигнатия ефект (от гледна точка на реални или еквивалентни жители), така и по отношение на единичните стойности на единица изградена инфраструктура по компоненти. Определянето на тези изисквания се прави въз основа на най-добри практики в България и Европа и се основава на обобщени данни и допускания за разходите по проектите в зависимост от вида на агломерациите и предвидените инвестиции. Те ще бъдат задължителни до толкова, освен в случаите, когато обективни обстоятелства (технически, организационни/институционални или финансови) утежняват ситуацията и водят до повишаване на разходите. Тези случаи трябва да бъдат подробно доказани и обосновани от бенефициента и да бъдат предварително съгласувани с Управляващия орган на ОПОС.

3. Различна степен на готовност на проектните предложения:

За разлика от сектор „отпадъци“ където приоритетните проекти са малко на брой и ясно определени по обхват, в сектор води не е възможно да се дефинират конкретен краен брой проекти, които да бъдат финансирани в рамките на ограничения финансов ресурс на оперативната програма.

Независимо от факта, че агломерации с по-голям брой е. ж. са приоритетни от гледна точка на сроковете по Директивата и последващите екологични ползи, изпълнението на ОПОС е ограничено във времето, поради което е наложително да се постигне значителен темп на усвояване на средства. С цел предотвратяване на евентуални забавяния ще бъде предоставена техническа помощ на агломерации с ниска степен на готовност.

4. Интегриран подход:

Досегашният подход за финансиране на проектите по приоритетна ос 1 на ОПОС даваше възможност за подаване на проектни предложения, отнасящи се за части от водния цикъл на агломерацията, за които има постигната проектна готовност. Същевременно управляващият орган разполага с ограничени механизми за установяване на проектната готовност по отношение на всички инвестиционни проекти на територията на една агломерация, необходими за да се постигне съответствие с изискванията на Директивата 91/271/ЕИО.

Настоящият подход има за цел да насърчи изпълнението на проекти, които отговарят на интегрирания подход по отношение на включване на различните компоненти на системата, като същевременно се финансират проекти, които фокусират ограничения ресурс на оперативната програма за най-спешните към настоящия момент инвестиции, постигащи съответствие с изискванията на Директивата. В този смисъл при доказана необходимост в проектите ще се включва и водоснабдителна мрежа, като при наличие на други източници за финансиране на съответната агломерация обхватът

може да бъде разширен с включването на допълнителни компоненти като недопустими разходи. Ще се въведат и механизми за подпомагане и текущ контрол върху подготовката на проектните предложения, за да се осигури прилагането на този принцип.

5. Необходимост от осигуряване на равни условия за проекти на обща стойност под и над 25 млн. евро:

При процедурите на конкурентен подбор, провеждани до момента, несъществени пропуски и/или неточности в документацията могат да доведат до отхвърлянето на проектно предложение. Пътят на „големите проекти“ по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 в сравнение с всички останали проекти се различава съществено след тяхното одобрение на национално ниво. От една страна проекти под 25 млн. евро, веднъж преминали оценка, не могат да бъдат изменяни, тъй като това би нарушило „конкурентните условия“, при които са одобрени. Това води до изпълнението на не съвсем ефективни проекти, които в условията на диалог с управляващия орган, междинното звено и компетентната дирекция в МОСВ биха могли да бъдат подобрени. От друга страна „големите проекти“ по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, преминали национална оценка, подлежат на окончателно одобрение от Европейската комисия. След тяхното представяне в ЕК те се разглеждат от различните служби на Комисията (*interservice consultation*), които дават предложения за изменение и подобрене на проектното предложение в рамките на своята компетентност. В резултат на това представените проектни предложения могат да претърпят изменения в първоначално заложените технически параметри, обхват, финансов и икономически анализ и други съществени аспекти.

2.2. Обхват, технически и финансови ограничения на проектите, които ще бъдат финансирани

За определяне на обхвата на всеки един от проектите и подпомагане процеса на подготовката на проектните предложения за кандидатстване, в диалог с бенефициента ще се извършва анализ на намеренията и готовността за изпълнение на инвестиционни проекти. Редът, по който ще се преглеждат проектите, ще се основава на приоритизацията съгласно Таблица 5 по-горе. Въз основа на подробните графици за изпълнението на всички проекти за агломерации над 10 000 е.ж., ще се поддържа списък от проекти и техния статус на подготовка (*pipeline*), който ще бъде текущо актуализиран. Тези мерки ще имат за цел:

- Да определят обхвата на всеки един от проектите, които се изготвят в общините за агломерации над 10 000 е.ж., и да се подкрепят всички стъпки, които следва да предприеме общината преди подаване на проектното предложение. По-конкретно целта е да се изяснят инвестиционните намерения на общината за съответната агломерация, готовността на инвестиционните проекти, както и кои от тях са в съответствие с настоящия подход и могат да бъдат финансирани;
- Да се определят условията, които бенефициентът следва да изпълни при подготовката на инвестиционните проекти, анализите и проектното предложение;
- Да се прецени дали обхватът на проектното предложение и включените в него обекти съответства на принципа на стратегическите инвестиции (или на генерален план при наличието на такъв);

- Да се прецени дали при проектирането на ПСОВ са разгледани варианти за съвместно и индивидуално пречистване, приложими за съответната агломерация
- Да се установи очакваният срок подаване на проектното предложение и за започване на строителството.

За целта общините-бенефициенти ще бъдат поканени да представят в Управляващия орган документацията, която имат изготвена до момента за инвестиционни проекти във ВиК сектора, и която представя:

- Степента на готовност на инвестиционните проекти за всеки компонент (водоснабдяване, канализация и пречистване) – т.е. наличие пред-проектно проучване и етап на проектиране, наличие на разрешителни, проведени процедури за възлагане на обществени поръчки, започнало строителство и други;
- Екологични ползи от изпълнението на проекта, включително доказателства за броя еквивалент жители в агломерацията и достоверна информация за броя на еквивалент жителите (определени съгласно методология представена от МОСВ) и реалните жители, обхванати от проекта, водното количество, въз основа на което се определя капацитета на ПСОВ;
- Основни технически параметри на инвестиционния проект – водоснабдителна норма на проектиране, изградена инфраструктура, инфраструктура, която ще бъде подменена, капацитет на ПСОВ, като се представят достатъчно гаранции за това, че тя не е преоразмерена, чрез представяне на достоверни доказателства за проектните данни (например фактурирано количество вода, валидна прогноза за демографския и икономически растеж, обосноваващи прогнозния капацитет и други) и т.н.;
- Основни финансови параметри на инвестиционния проект – размер на необходимата инвестиция – общо и по компоненти, стойността на проекта на единица изградена инфраструктура и/или жител, устойчивост на проекта, нарастване на тарифата и други.

Документация, която вече е предоставена по процедури във връзка с проекти за агломерации над 10 000 е.ж. BG161PO005/08/1.10/01/02 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води” и BG161PO005/08/1.11/01/04 “Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации с над 10 000 е.ж.”, не е необходимо да се представя отново, освен ако междуременно не е съществено изменена. Следва да се отбележи, че двата проекта (на община Съединение и Златоград), представени по процедура BG161PO005/08/1.11/01/04 “Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации с над 10 000 е.ж.”, както и други агломерации които не са включени в списъка, докладван на Европейската комисия, също ще бъдат разгледани и в случай, че са представили достоверни доказателства за това, че броят на е.ж. надвишава 10 000, също ще бъдат разгледани.

В хода на предварителните консултации ще бъдат идентифицирани пропуски, които следва да бъдат отстранени в процеса на подготовката на проектните предложения. Ще бъде проследено дали издадените разрешителни или проектните предложения отговарят на изискванията на националното законодателство, които въвеждат [Директива 76/160/ЕЕС](#) относно качеството на водите за къпане и [Директива](#)

[75/440/ЕЕС](#) относно изискванията за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. При необходимост е възможно да бъде разглеждан и проектът на документация за провеждане на обществени поръчки, за да се ускори провеждането им при готовност от страна на общината.

Информацията, представена от бенефициентите, следва да се основава на реални проектни данни, а не на предварителни намерения. В случай, че бенефициентът няма проектна готовност, е възможно да му бъде предоставена безвъзмездна финансова помощ за техническа помощ за подготовка на проекта по опростена процедура за директно предоставяне.

Към всички инвестиционни проекти, за които се представи информация, ще се приложат изискванията по отношение на обхвата и техническите параметри, които в момента се разработват. Отклонения от изискванията могат да бъдат допуснати само при добре обосновани утежняващи ситуацията обстоятелства (особености на терена, особености на проекта, други екологични или технически съображения) и след съгласието на Управляващия орган. Така изготвените проектни предложения ще бъдат за инвестиционни проекти, които имат необходимата проектна готовност и са икономически ефективни, т.е. постигат максимално ползи за околната среда с минимални средства.

С цел гарантиране на ефективното разходване на публични средства и прилагането на принципа на стратегическите инвестиции, до разработването и приемането на генералните планове и инвестиционните програми, с цел предотвратяване на припокриването, всички проекти на територията на един ВиК оператор ще бъдат консултирани със съответния ВиК оператор с цел гарантиране, че са използвани правилни параметри на проектиране, както и за да се оцени тяхната регионална значимост в изпълнение на принципа на стратегическите инвестиции.

1. Изисквания определящи обхвата на проекта

Инвестиции, които ще бъдат финансирани по Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.” съгласно настоящия подход, трябва да допринасят за постигането на изискванията на Директивата по максимално ефективен начин. За тази цел обхватът на допустимите за финансиране компоненти на водния цикъл се ограничава до:

- изграждане на ПСОВ съгласно изискванията на Директивата и условията в разрешителното за заустване, включително за осигуряването на по-строго пречистване с отстраняване на биогенни елементи от отпадъчните води за агломерации над 10 000 е. ж., заустващи в чувствителни зони;
- реконструкция на съществуващи ПСОВ с цел пречистване на отпадъчните води до определените индивидуални емисионни ограничения, посочени в разрешителното за заустване;
- изграждане на довеждащ колектор до ПСОВ;
- изграждане на отвеждащ колектор от ПСОВ до водоприемника на пречистените отпадъчни води;
- изграждане на главни колектори и при необходимост и канализационни помпени станции, които да съберат отпадъчните води от съществуващи канализационни мрежи, които се заустват без пречистване в водоприемниците;

- изграждане на нова канализационна мрежа при наличието на действаща и отговаряща на изискванията на Директивата и разрешителното за заустване пречиствателна станция за отпадъчни води (или изграждането на такава), с цел присъединяване на нови жители към канализационната система на агломерацията и осигуряване на достатъчно водно количество и товар на замърсяването за нормалната експлоатация на пречиствателната станция;
- подмяна на канализационни колектори с по-голям диаметър, така че да се преустанови преливане през преливниците на отпадъчни води в сухо време или да се съобрази със съществено нараснало количество отпадъчни води, постъпващи в този клон;
- подмяна на канализационна мрежа тогава, когато съществуващата мрежа компрометира експлоатацията на пречиствателната станция (поради много голяма инфилтрация например);
- изграждане и/или рехабилитация на водоснабдителни мрежи, когато е необходимо и само по трасето, по което се полага канализационна инфраструктура.
- изграждане на съпътстваща инфраструктура (напр. електроснабдяване, път, водоснабдяване), която обслужва само изгражданите обекти (напр. ПСОВ и помпени станции).

Включването в проектното предложение на допълнителни компоненти (извън горепосочените) като например по-голям водоснабдителен компонент, може да стане с цел изграждане на интегриран воден цикъл, но като недопустим разход, за който няма да се иска финансиране от оперативната програма.

С цел подпомагане на процеса на подготовка и изпълнение проектите, се подготвят и ще бъдат на разположение на бенефициентите някои допълнителни указания и насочващи документи, които се основават на настоящия подход и конкретизират неговите изисквания:

- Типово задание за проектиране на ПСОВ;
- Методология за определяне на е.ж.
- Типова документация за провеждане на различни видове обществени поръчки;
- Изисквания и ограничения по отношение на единичните цени, с които трябва да се съобразяват проектните предложения. Надвишаването им трябва да се дължи на доказани обективни обстоятелства извън контрола на бенефициента;
- Примерни единични цени за видове работи във ВиК сектора, предварително консултирани със строителната камара.
- Демографски и икономически прогнози.

2. Задължителен финансов принос на общините

По предложението на ЕК и във връзка с приетата средносрочна фискална рамка за периода 2010-2013 се въвежда задължителен собствен принос на общините. По този начин, бенефициентите – публични органи ще допринасят към националното

съфинансирание на проекта като осигурят собствени средства в размер на 5% от допустимите разходи за проекти, които ще бъдат договорени през 2010 г. В случай, че проектът не бъде изготвен и подаден през 2010 г., собственият принос на бенефициентите може да бъде увеличен на 8% през 2011 г. и 10% през 2012 г.

Собственият принос може да бъде осигурен за целия период на изпълнение на проекта от различни източници. Размерът и източниците на финансиране на собственото участие на бенефициента, следва да бъдат отразени в финансовия анализ изготвен за проекта.

3. ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

3.1. Вид на процедурата

Определянето на политиката и приоритетите в политиката е задача на Министерството на околната среда и водите. Оперативната програма от своя страна има за цел да подпомогне изпълнението на тази политика. В тази връзка е необходимо да се гарантира, че от ОПОС се финансират най-приоритетните проекти, които постигат най-големи резултати и имат най-съществено въздействие. В рамките на процедура за конкурентен подбор е много трудно да се гарантира, че ще бъдат финансирани именно приоритетните проекти, тъй като в рамките на този тип процедура се определят основните изисквания към проектите, и всеки, който отговаря на тях и има готовност, може да кандидатства до изчерпване на финансовия ресурс.

Приоритизация се извършва съгласно описаната по-горе методология. Процедурата на директно предоставяне позволява много по-добър контрол върху подготовката и финансирането на проектните предложения. От една страна се определя списък от проекти, които следва да се подготвят приоритетно (pipeline) и поканите се отправят директно към определен проект или група проекти при постигане на готовност за кандидатстване. От друга страна, процедурата за директно предоставяне предвижда механизми за отстраняване на пропуски в процеса на оценка на проектните предложения. Това ще доведе до минимизиране на рисковете за физическото и финансово изпълнение на финансираните проекти, като същевременно ще отпадне необходимостта приоритетен проект да бъде отхвърлян поради липса на формално съответствие (липсващ документ, неправилно попълнена информация и др.), тъй като това ще бъде коригирано при разглеждането му.

С оглед осигуряване на възможно най-ефективното и целесъобразно разпределение на ограничени финансов ресурс на оперативната програма, след определянето на групите агломерации, приоритетни от гледна точка на политиката, и след анализ на инвестиционните проекти въз основа на горните критерии и определяне на тези от тях, които да бъдат поканени да представят проектни предложения, ще се организират поредица от процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по смисъла на чл. 34 от Постановление № 121 от 31 май 2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по програма ФАР на Европейския съюз (ПМС 121/2007 г.). Процедурата за кандидатстване на финансиране включва следните основни стъпки:

- a. Предварителни консултации съгласно описания механизъм, които имат за цел да уточнят обхвата на проекта и да отстранят неясноти и пропуски в документацията.

- б. Управляващият орган подготвя и изпраща на конкретните бенефициенти покана за представяне на проектно предложение. В поканата ще бъдат посочени основните изисквания, на които трябва да отговарят проектните предложения съгласно настоящата методология и приетите указания за изготвяне на проектите, включително, но не ограничено до:
- изискванията по отношение на обхвата на проекта, както и обема и съдържанието проектната документация;
 - изисквания по отношение на анализа разходи и ползи и устойчивостта на проекта;
 - изисквания по отношение социалната поносимост на инвестицията и нейната последващата експлоатация;
 - определяне на граници на финансиране (напр. минимален и/или максимален размер);
 - размер на собственото участие на кандидата и възможни източници за финансиране;
 - определяне на необходимите документи, които следва да се представят с проектното предложение.

Тези изисквания ще бъдат известни и обяснени на бенефициентите и преди поканата за кандидатстване, за да могат те да съобразят своите инвестиционни проекти с тях.

- в. Бенефициентът изготвя и представя проектно предложение в съответствие с изискванията, посочени в поканата. **Проектното предложение следва да съдържа като минимум:**
- формуляр за кандидатстване;
 - подробно проучване, което представя настоящата ситуация, оценява необходимостта от проекта, дефинира обхвата на инвестиционния проект, анализира или представя възможностите за осигуряването на пречистване съвместно с други населени места, разположени в близост до агломерацията, и определя какви варианти следва да бъдат разгледани на следваща фаза на проектиране. Към проучването като минимум се представя и заданието за проектиране (или проекта ако вече е изготвен), от което се вижда, че бенефициента е възложил сравнение на различни варианти при изготвяне на идеен проект. Последното важи най-вече за изграждането на ПСОВ;
 - идеен проект за ПСОВ, одобрен от областен експертен съвет;
 - анализ разходи и ползи, който ще определи размера на безвъзмездната финансова помощ;
 - решение по ОВОС или решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, с което е преценено да не се извършва ОВОС, или писмено становище от съответната РИОСВ, че инвестиционното предложение не е предмет на процедура по ОВОС по реда на ЗООС;
 - становище по екологична оценка по ЗООС или решение за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, с което е преценено да не се извършва

екологична оценка за предложен план и програма или за тяхното изменение, или писмено становище от съответната РИОСВ, че не е предмет на екологична оценка;

- решение по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони в случаите, когато оценката за съвместимост не се осъществява по процедурата по ОВОС или ЕО;
- документ, удостоверяващ собственост на земя или учредяване право на строеж или съответните сервитутни права;
- доказателство за осигурено финансиране на разходите, които няма да се финансират по оперативната програма.;
- решение на Общинския съвет за кандидатстване за финансиране по ОП „Околна среда 2007-2013 г.“.

г. Получените проектни предложения ще бъдат оценени за съответствие с изискванията, посочени в поканата. В случай на установени неточности при оценката на проектното предложение, последното ще бъде връщано на бенефициента с цел отстраняване на пропуски, неточности и неясноти или коригиране на отделни параметри. По преценка на оценяващия екип може да бъде организирана консултативна среща за разясняване на възникнали въпроси. В случай, че бенефициентът откаже да въведе поисканите промени и/или в представените документи не е отразил правилно коментарите, проектното предложение може да бъде отхвърлено. Ще бъде проверявано дали параметрите на инвестиционния проект съответстват на първоначално представените параметри. При съществено разминаване в информацията, представена в предварителните консултации и в подаденото проектно предложение, проектът може да бъде отхвърлен. Тази процедура гарантира одобрението на качествени проектни предложения и по този начин минимизира риска при тяхното изпълнение.

3.2. Критерии за оценка на проектните предложения за строителство

Критериите имат за цел да определят дали проектното предложение съответства на изискванията.

Таблица 6: Критерии за оценка на проектите

№	Критерий	ДА/НЕ/ Неприложимо
1.	Формулярът за кандидатстване е попълнен и представен в указания формат и е надлежно подписан и подпечатан	
2.	Кандидатът е попълнил и представил всички изискуеми документи по образците, приложени към поканата за кандидатстване съгласно изискванията за тяхното изготвяне, определени в поканата за кандидатстване	
3.	Представени са всички документи, посочени в изготвения от кандидата списък на документи	
4.	Проектът се предвижда да бъде осъществен на територията на Република България	

№	Критерий	ДА/НЕ/ Неприложимо
5.	Дейностите по проекта са в съответствие с дейността/дейностите, посочени в поканата за кандидатстване	
6.	Дейностите по проекта са съвместими със съществуващите инвестиционни и стратегически програми и планове Регионален генерален план или инвестиционната програма на ВиК дружеството, Плана за управление на съответния речен басейн, Областен план за развитие, Общински план за развитие или общинска стратегия за ВиК услуги	
7.	Кандидатът и партньорите (ако има такива) са допустими бенефициенти по процедурата	
8.	Исканото финансиране е в указаните граници съгласно поканата за кандидатстване	
9.	Продължителността на проекта е в указаните граници, съгласно поканата за кандидатстване	
10.	Разходите, които се иска да бъдат възстановени по проекта, не са предмет на финансиране от друг проект, програма или схема, финансирана от публични средства, средства от националния бюджет и/или бюджета на Европейските общности	
11.	Теренът, върху който се предвижда строителството на съответното съоръжение, е собственост на бенефициента или той има учредено право на строеж или съответните права за преминаване	
12.	Кандидатът е осигурил източник на финансиране за разходите по проекта, които не се покриват от оперативната програма	
13.	Кандидатът е осигурил достатъчно налични финансови средства, за да прави разплащания във връзка с изпълнението на проекта, преди те да му бъдат възстановени	
14.	Кандидатът и/или неговите партньори не попада в обхвата на чл. 93 параграф 1, чл. 94 и чл. 96 параграф 2 буква „а” от Регламент (ЕО) № 1605/2002	
15.	Проектът не предвижда: <ul style="list-style-type: none"> • изграждане на нова или реконструкция на съществуваща канализационна мрежа без наличие на съществуваща ГПСОВ или без изграждане на ГПСОВ като част от проекта; или • изграждане на ГПСОВ без съществуваща канализационна мрежа или без изграждане на такава като част от проекта 	
16.	В случай на партньорство, кандидатът е представил споразумение, което определя ясно задачите и отговорностите на партньорите във връзка с изпълнението на проекта	
17.	За инвестиционното предложение е постановено положително решение по ОВОС или решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС или становище, че не попада в обхвата на ЗООС и може да бъде осъществено в съответствие с Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони	

№	Критерий	ДА/НЕ/ Неприложимо
18.	Проектът спазва принципите за превантивно действие и опазване на околната среда (т.е. спазва всички условията и изисквания, предвидени в издадените разрешителни)	
19.	Обхватът на проекта е съобразен с предвиденото в поканата за кандидатстване	
20.	Размерът и структурата на таксите, предвидени във финансовия анализ, съответстват на изискванията на законодателството и таксите са социално поносими	
21.	Представеният финансов анализ демонстрира финансовата устойчивост на инвестицията	
22.	Анализът на разходите и ползите е разработен в съответствие с изискванията, посочени в поканата за кандидатстване	
23.	Нормите и данните, използвани във финансовия анализ (при изчисляване на разходите и приходите), са съотносими и валидни, спрямо националните макроикономическите параметри, развитието на региона и общината и спецификата на проекта.	
24.	Индикаторите за мониторинг на изпълнението и резултата, заложи в проекта, са ясно дефинирани и устойчивостени и са съобразени с изискванията, посочени в поканата за кандидатстване	
25.	Бюджетът на проекта е подробно и ясно разписан и реалистичен спрямо заложените дейности	
26.	Кандидатът е предвидил организационна структура/звено за управление на проекта, в съответствие с изискванията посочени в поканата за кандидатстване, и е предвидил механизми, позволяващи мониторинг и текущ контрол на изпълнението на проекта и своевременното предприемане на корективни мерки	
27.	Проектът предвижда последващата експлоатация на инфраструктурата да се извърши при спазване на Закона за водите и изискванията в областта на конкуренцията и държавните помощи	
28.	Предвидени са дейности за информация и публичност, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1828/2006 и са пропорционални на размера на инвестицията	
29.	Параметрите на проекта съответстват на данните представени при предварителните консултации по проекта	
30.	Инвестиционният проект за ПСОВ разглежда вариантите за съвместно и индивидуално пречистване, които са приложими за съответната агломерация. Проектът съответства на принципа на стратегическите инвестиции и отчита регионалните измерения на инфраструктурата	

3.3. Процедура и критерии за предоставяне на техническа помощ

Процедурата за кандидатстване за техническа помощ ще бъде по реда на чл. 34 на ПМС 121/2007 г., максимално опростена, за да подпомогне бенефициентите при подготовката на проектите. Основните стъпки са както следва:

- д. Управляващият орган подготвя и изпраща обща покана за представяне на проектно предложение до всички конкретни бенефициенти, определени да получат техническа помощ, В поканата ще бъдат посочени основните изисквания, на които трябва да отговарят проектните предложения съгласно настоящата методология и приетите указания за изготвяне на проектите, включително, но не ограничено до:
- Обем и обхват на документацията, която трябва да бъде изготвена в резултат от техническата помощ, както и други изисквания към нея;
 - Размер на помощта която може да получи бенефициента като техническа помощ;
 - Изисквания по отношение на управлението, публичността и одита на проекта;
- е. Бенефициентът изготвя и представя проектно предложение в съответствие с изискванията, посочени в поканата. **Проектното предложение следва да съдържа като минимум:**
- формуляр за кандидатстване;
 - техническо задание за възлагане на дейностите включени в проекта и по-конкретно за пред-инвестиционно проучване и/или проектиране, изготвено съгласно изискванията посочени в поканата;
 - доказателство за осигурено финансиране на разходите, които няма да се финансират по оперативната програма;
 - решение на Общинския съвет за кандидатстване за финансиране по ОП „Околна среда 2007-2013 г.“.
- ж. Получените проектни предложения ще бъдат оценени за съответствие с изискванията, посочени в поканата. Критериите за оценка на проектите за техническа помощ са посочени в Таблица 7.

Таблица 7: Критерии за оценка на проекти за техническа помощ

№	Критерий	Да/Не
1.	Формулярът за кандидатстване е попълнен и представен в указания формат и е надлежно подписан и подпечатан	
2.	Кандидатът е попълнил и представил всички изискуеми документи по образците, приложени към поканата за кандидатстване съгласно изискванията за тяхното изготвяне, определени в поканата за кандидатстване	
3.	Представени са всички документи, посочени в изготвения от кандидата списък на документи	
4.	Представеното проектно предложение отговаря на всички изисквания посочени в поканата за кандидатстване	
5.	Проектът се предвижда да бъде осъществен на територията на Република България	
6.	Дейностите по проекта и обхвата им са в съответствие с дейността/дейностите, посочени в поканата за кандидатстване	
7.	Кандидатът и партньорите (ако има такива) са допустими бенефициенти по процедурата	

№	Критерий	Да/Не
8.	Проектът не предвижда: <ul style="list-style-type: none"> • изграждане на нова или реконструкция на съществуваща канализационна мрежа без наличие на съществуваща ГПСОВ или без изграждане на ГПСОВ като част от проекта; или • изграждане на ГПСОВ без съществуваща канализационна мрежа или без изграждане на такава като част от проекта 	
9.	Исканото финансиране е в указаните граници съгласно поканата за кандидатстване	
10.	Продължителността на проекта е в указаните граници, съгласно поканата за кандидатстване	
11.	Разходите, които се иска да бъдат възстановени по проекта, не са предмет на финансиране от друг проект, програма или схема, финансирана от публични средства, средства от националния бюджет и/или бюджета на Европейските общности	
12.	Кандидатът е осигурил източник на финансиране за разходите по проекта, които не се покриват от оперативната програма	
13.	Кандидатът е осигурил достатъчно налични финансови средства, за да прави разплащания във връзка с изпълнението на проекта, преди те да му бъдат възстановени	
14.	Кандидатът и/или неговите партньори не попада в обхвата на чл. 93 параграф 1, чл. 94 и чл. 96 параграф 2 буква „а” от Регламент (ЕО) № 1605/2002	
15.	Агломерацията е определена като приоритетна за финансиране на техническа помощ за подготовка на проекти и е посочена в поканата за кандидатстване като такава	
16.	Представено/и е решение/я на общинския/те съвет/и по чл. 21, ал. 1, т. 15 от ЗМСМА за реализацията на проекта	

СЛЕДВАЩИ СЪПКИ/ НЕОБХОДИМИ ПРОМЕНИ

1. Приемане на изменението на дефиницията за „конкретен бенефициент” в ПМС 121/2007 г.

2. Включване на ВиК операторите в подготовката и изпълнението на проектите с цел гарантиране на съответствието им с инвестиционния план и съвместимостта на новоизградената инфраструктура с съществуващата такава. През януари 2007 г. е подписано споразумение между МОСВ и МРРБ, с което двете ведомства се договарят да си осигуряват взаимно сътрудничество във връзка с изпълнението на оперативните програми. Съгласно чл. 5.1., МОСВ трябва да изисква от общините да включват при разработването и изпълнението на проектите представители на ВиК дружествата. Това би подпомогнало финансирането на проекти, които са съобразени с плановете за развитие на ВиК инфраструктурата вместо финансирането на инфраструктура, която в последствие ВиК дружеството ще откаже да приеме и експлоатира. ВиК дружествата могат да бъдат включени в процеса по няколко основни начина:

- Чрез предоставяне на финансиране за проектните предложения, за частта от разходите, които не се покриват от оперативната програма;
- Чрез задължително ангажиране на ВиК дружеството в подготовката на заданието за проектиране и подготовката на проектното предложение;
- Чрез подкрепителни документи, удостоверяващи, че са запознати с проекта и го одобряват;
- Чрез включването им като асоцииран партньор в изпълнението на проекта с цел да подпомагат общината при изграждането на инфраструктурата.

3. Разработване и публикуване на интернет страницата на ОПОС на допълнителни указания и документи, които се основават на настоящия подход и конкретизират неговите изисквания:

- Типово задание за проектиране на ПСОВ;
- Методология за определяне на е.ж.
- Типова документация за провеждане на различни видове обществени поръчки;
- Изисквания и ограничения по отношение на единичните цени, с които трябва да се съобразяват проектните предложения. Надвишаването им трябва да се дължи на доказани обективни обстоятелства извън контрола на бенефициента;
- Примерни единични цени за видове работи във ВиК сектора, предварително консултирани със строителната камара.
- Демографски и икономически прогнози.

4. Предварителни консултации с бенефициентите при подготовката на проектите, която ще започне от началото на 2010 г. поетапно за всички проекти.

5. Предоставяне на техническа помощ на проектите, за които е идентифицирано че нямат необходимата проектна готовност.

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

Агломерация	Територия, в която населението и/или икономическите дейности са достатъчно концентрирани, за да бъдат отпадъчните води от населеното място събирани и отвеждани в селищна пречиствателна станция (§ 1 т. 1 от Допълнителните разпоредби към Наредба № 6 от 09.11.2000 г. за емисионните норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (ДВ, бр. 97 от 2000 г.)
Безвъзмездна финансова помощ	Без това да противоречи на чл. 108 от Регламент (ЕО, Евроатом) № 1605/2002, средства, предоставени от Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“, включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнение на одобрен проект, насочен към постигането на определени резултати
Бенефициент на безвъзмездна помощ	Институция, организация или предприятие, отговорни за иницирането и изпълнението на проект. В рамките на схемите за помощ по чл. 87 от Договора за създаване на Европейската общност (ДЕО) бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават държавна помощ.
Еквивалент жител (е.ж.)	Представява органичния биоразградим товар за едно денонощие, който има биохимична необходимост от кислород (БПК) за 5 денонощия, равняващ се на 60 г. кислород (§ 1, т. 8 от Наредба № 6 от 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водните обекти (ДВ, бр. 97 от 2000 г.)
Проектно предложение	Предложение за проект, с което се кандидатства за получаване на безвъзмездна финансова помощ. Проектното предложение включва формуляр за кандидатстване и всички документи изисквани съгласно поканата за кандидатстване.
Инвестиционен проект	Проект по смисъла на ЗУТ и Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, предназначен за строителството на обекта/ите, включени в него.
Управляващ орган	Национален, регионален или местен публичен орган или публичноправен или частноправен орган, определен от държавите-членки да управлява ОП. За управляващ орган на ОП „Околна среда 2007 – 2013 г.“ е определена дирекция “Кохезионна политика за околна среда” (КПОС) в Министерство на околната среда и водите.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

В и К	Водоснабдяване и канализация
ГД	Генерална дирекция
ДВ	Държавен вестник
ДЕО	Договор за европейската общност
Директивата	Директива 91/271/ЕИО за пречистване на градските отпадъчни води
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕК	Европейска Комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
КПОС	Дирекция «Кохезионна политика за околна среда» в МОСВ
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
РРМ	Реконструкция, разширение и модернизация